

Til atvinnuveganefndar Alþingis

Tillögur SFH um breytingar á frumvarpi til laga um opinberan stuðning við nýsköpun
lagt fram á 151. löggj.þingi 2020-21.

24.01.2021

Samtök frumkvöðla og hugvitsmanna, ásamt KVENN, hafa gert verulegar athugasemdir við frumvarp nýsköpunarráðherra um „opinberan stuðning við nýsköpun“ sem nú er til umfjöllunar hjá atvinnuveganefnd Alþingis. Félögin telja æskilegast að frumvarpið verði ekki samþykkt í óbreyttri mynd og án undangenginna greininga og fullnægjandi samráðs. Vísa SFH til fyrirbyggjandi umsagna í því efni. Með frumvarpinu væri að óbreyttu tekið skref í átt að einkavæðingu allrar starfsemi Nýsköpunarmiðstöðvar. Starfsemi hins nýja hlutafélags myndi fyrst og fremst þjóna hagsmunum háskólanna og verkefna á háskólastigi, en lögð yrði af sú litla aðstoð sem frumkvöðlar á byrjunarstigum hafa notið að opinberri hálfu. Önnur nýsköpun en sú sem háskólar og stórfyrirtæki stunda myndi í framhaldinu leggjast af. Á fjarfundi fulltrúa SFH, KVENN og fleiri aðila með atvinnuveganefnd Alþingis 22.01.2021 kom fram almenn og víðtæk andstaða allra viðstaddra haghafa við frumvarpið í óbreyttri mynd, og flestir virtust vilja að það yrði dregið til baka. Óformleg ósk kom frá fulltrúum atvinnuveganefndar um að hagsmunasamtök frumkvöðla legðu fram skýrari tillögur um það hvernig breyta mætti frumvarpinu til batnaðar. Sjálfsagt er að reyna að verða við því, enda þó meginkrafan sé áfram að fallið verði frá þessu frumvarpi og nýtt undirbúið með vandaðri hætti og fullnægjandi samráði. Hér fara á eftir:

Breytingatillögur Samtaka frumkvöðla og hugvitsmanna
við fyrirbyggjandi

Frumvarp til laga

um opinberan stuðning við nýsköpun.

Frá ferðamála-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra.

(Breytingatillögur SFH eru merktar rauðum lit en innskot til skýringa í fjólubláum).

1. gr.

Markmið.

Markmið laga þessara er að efla opinberan stuðning við nýsköpun á landinu með sveigjanlegu stuðningskerfi, sterkum tengslum við háskólasamfélag, atvinnulíf, **frumkvöðla, hugvitsfólk** og **aðra** hagaðila og áherslu á nýsköpun á landsbyggðinni. Markmið laganna er einnig að skýra ábyrgð, einfalda verklag og forgangsraða opinberum stuðningi og þjónustu við atvinnulífið.

2. gr.

Stofnun einkahlutafélags.

Samtök frumkvöðla og hugvitsmanna

Skógarbraut 1104, 262 Reykjanesbær, s. 862 2345

Ráðherra skal stofna einkahlutafélag um rekstur tækniseturs.
Við stofnun félagsins skal allt hlutafé þess vera í eigu ríkissjóðs.

3. gr.

Tilgangur félagsins.

Tilgangur félagsins er að annast rekstur rannsóknar- og tækniseturs á sviði (~~hátækni, verkfræði, raunvísinda og skyldra greina~~) nýsköpunar.

Félagið skal vera óhagnaðardrifið og ekki greiða út arð til hluthafa.

Félagið skal bjóða upp á tæknilega aðstöðu fyrir **hugvitsfólk**, frumkvöðla og sprotafyrirtæki á sviði hátækni, verkfræði, raunvísinda og skyldra greina, þar á meðal aðgang að aðstöðu og sérhæfðum tækjabúnaði.

Félagið skal veita viðskiptavinum ráðgjöf og þjónustu og vera heimilt að taka þátt í rannsóknarverkefnum ef við á.

Félaginu er ekki heimilt að keppa við frumkvöðla og verkefni þeirra með styrkumsóknum í opinbera íslenska samkeppnissjóði.

Félagið skal hafa yfir að ráða sérhæfðu starfsfólki og vera heimilt að gera hvers konar samninga til að ná tilgangi sínum á sem hagkvæmastan hátt.

Félagið skal, með samningum við stjórnvöld, bjóða upp á úrræði sem tryggja frumkvöðlum á byrjunarstigum þjónustu félagsins án endurgjalds.

Tilgangi félagsins skal nánar lýst í samþykktum þess.

4. gr.

Forræði á hlutafé ríkisins.

Sá ráðherra er fer með eignir ríkisins skal fara með hlut ríkisins í félaginu.

5. gr.

Stofnhlutafé.

Ráðherra er heimilt að leggja til félagsins í formi stofnfjár tækjabúnað og annan nauðsynlegan búnað.

6. gr.

Stjórn félagsins.

Stjórn félagsins skal skipuð þremur til fimm einstaklingum. Skal val þeirra staðfest á aðalfundi ár hvert.

Fjöldi varamanna skal ákveðinn í samþykktum félagsins.

7. gr.

Frávik frá lögum um einkahlutafélög.

Ákvæði laga um einkahlutafélög gilda um félagið ef ekki er kveðið á um annað í lögum þessum. Þó gilda ákvæði 2. mgr. 5. gr. og 1. mgr. 6. gr. laganna ekki um félagið.

Upplýsingalög gilda um starfsemi félagsins.

8. gr.

Samningar ríkisins við félagið.

Samtök frumkvöðla og hugvitsmanna

Skógarbraut 1104, 262 Reykjanesbær, s. 862 2345

Ráðherra er **(heimilt)** skylt að gera samninga við félagið um tiltekna þjónustu við frumkvöðla, háskóla og fyrirtæki í samræmi við markmið stjórnvalda og stefnumótun í nýsköpunarmálum á hverjum tíma **og í samráði við hagsmunasamtök frumkvöðla og aðra hagaðila.**

9. gr.

Heimildir og skyldur ráðherra.

Ráðherra skal eftir fremsta megni stuðla að áhugavakningu um nýsköpun; nýtingu hugvits einstaklinga og skapa hugvitsfólki og frumkvöðlum skilyrði til að hefja verkefni og koma raunhæfum verkefnum áfram.

Í því skyni skal ráðherra styðja það framtak almennra hagsmunasamtaka hugvitsfólks; sem miðar að jafningjafræðslu, áhugaeflingu og ráðgjöf á fyrri stigum nýsköpunar og eflingu á nýsköpunarþátttöku fatlaðs fólks.

Ráðherra skal stuðla að jöfnun aðstöðu frumkvöðla um allt land. Skal í þeim tilgangi stutt við rekstur frumkvöðlamiðstöðva í samvinnu við sveitarfélög, ofangreint einkahlutafélag, hagsmunasamtök frumkvöðla og aðra hagaðila.

Ráðherra er **auk þess** heimilt að gera samninga við opinbera aðila eða einkaaðila um framkvæmd ýmissa verkefna á sviði nýsköpunar.

10. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast þegar gildi og koma til framkvæmda 1. maí 2021.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi lög um opinberan stuðning við tæknirannsóknir, nýsköpun og atvinnuþróun, nr. [75/2007](#).

11. gr.

Breytingar á öðrum lögum.

Við gildistöku laga þessara verða eftirfarandi breytingar á öðrum lögum:

1. *Lög um byggingarvörur, nr. [114/2014](#):*
 - a. Orðin „Nýsköpunarmiðstöðvar Íslands eða annars“ í 2. mgr. 12. gr. laganna falla brott.
 - b. Orðin „Nýsköpunarmiðstöð Íslands“ í 14. gr. falla brott.
2. *Lög um vísitölu byggingarkostnaðar, nr. [42/1987](#):* Í stað orðanna „í samráði við Nýsköpunarmiðstöð Íslands“ í 1. másl. 1. gr. laganna kemur: „skv. 3. gr.“.
3. *Lög um mannvirki, nr. [160/2010](#):*
 - a. Við 5. gr. laganna bætast tveir nýir töluliðir, er verða 8. og 14. tölul., svohljóðandi, og breytist röð annarra töluliða samkvæmt því:
 8. að annast rannsóknir, kynningu, fræðslu og gagnasöfnun í tengslum við byggingar- og mannvirkjarannsóknir,
 14. að annast umsýslu samkeppnissjóðs um byggingar- og mannvirkjarannsóknir, sbr. 54. gr. a.
 - b. Á eftir 54. gr. laganna kemur ný grein, 54. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

~~Samkeppnissjóður.~~

Samtök frumkvöðla og hugvitsmanna

Skógarbraut 1104, 262 Reykjanesbær, s. 862 2345

~~Samkeppnissjóður um byggingar og mannvirkjarannsóknir er í eigu ríkisins og ber ríkið ábyrgð á skuldbindingum hans. Sjóðurinn heyrir undir ráðherra en Húsnæðis- og mannvirkjastofnun annast stjórn og daglega umsýslu sjóðsins, þ.m.t. stjórnsýslu og úthlutun.~~

~~Hlutverk sjóðsins er að styrkja byggingarrannsóknir með áherslu á nýsköpun og samfélagslegar áskoranir á sviði mannvirkjagerðar hverju sinni.~~

~~Ráðherra er heimilt að setja nánari reglur um starfsemi sjóðsins í reglugerð, svo sem um úthlutunarreglur og fagråd.~~

~~e. Við 60. gr. laganna bætist nýr tölulíður, svohljóðandi: Nánari reglur um starfsemi samkeppnissjóðs um byggingar og mannvirkjarannsóknir.~~

Þessi grein falli út úr frumvarpinu, enda á hún þar tæpast heima. Frumvarpið lýtur að fyrirkomulagi ráðgjafar, rannsóknarstarfs og aðstöðu er varðar nýsköpun, en um samkeppnissjóði er fjallað í öðrum lögum. Óeðlilegt er að hér sé ákvæði um eina faggrein samkeppnissjóða en ekki aðrar.

Samtök frumkvöðla og hugvitsmanna álíta að framangreindar breytingar, eða fullt ígildi þeirra, sé forsenda þess að unnt sé að afnema lög nr 75/2007 og standa við yfirlýstar skuldbindingar stjórnvalda um nýsköpun, m.a. í nýlegri nýsköpunarstefnu.

SFH og KVENN eru reiðubúin að skýra frekar sin sjónarmið þessu viðvíkjandi ef atvinnuveganefnd, einstakir þingmenn eða ráðuneyti óska þess, og munu áfram leitast við að gæta hagsmuna sinna félagsmanna, sem einkum eru frumkvöðlar og hugvitsfólk á fyrstu stigum nýsköpunar.

Virðingarfyllt

Valdimar Össurarson, formaður SFH